

Årsrapport 2005

Innledning

Navn på programmet

Program for Internasjonal migrasjon og etniske relasjoner (IMER)

Programmets hovedmål

Et overordnet mål er å bidra til bedre underbygd kunnskap og bedre forståelse av hvilken betydning internasjonal migrasjon og etnisk mangfold har i det norske samfunnet. Dette skal oppnås ved å støtte langsiktig forskning av høy kvalitet om internasjonal migrasjon og etniske relasjoner. Forskingen skal så langt mulig være tverrfaglig, komparativ og internasjonalt orientert og oppfattes som relevant, nyttig og brukbar for beslutningsfattere, andre brukere og dem forskningen angår.

Virkeperiode 2005 – 2010.

Ad denne rapporten: Når det gjelder forskningsaktiviteter og lignende rapporteres hovedsakelig fra IMER-satsingen 2002 – 2004/05. Her finansierte Forskningsrådet noen prosjekter for å opprettholde et visst volum på og en viss kontinuitet i IMER-forskningen. I tillegg rapporteres fra oppstartsfasen av det nye IMER-programmet.

Økonomi

Programmets finansieringskilder 2005: Kommunal- og regionaldepartementet 4 mill kr og Kunnskapsdepartementet 1,7 mill kr

Disponibelt budsjett i 2005: 9 882 000 kr

Forbruk i 2005: 3 717 000 kr

Finansieringen av igangværende prosjekter fra 2002-satsingen ble dekket gjennom overføring av midler fra denne satsingens budsjett. Inntektene i 2005 overføres til nye prosjekter og annen aktivitet innenfor programperioden 2005 – 2010.

Aktiviteter

1. Igangværende forskning i 2005

Fra ”mellomsatsingen” 2002 – 2004/05 var 6 av 11 prosjekter fortsatt i virksomhet i 2005. To av disse ble avsluttet i 2005, mens de øvrige avsluttes i 2006. Forlengelsen av disse skyldes bl.a. svangerskapspermisjoner for stipendiater. Et par av prosjektene har et stort internasjonalt nettverk og utstrakt internasjonalt samarbeid.

Prosjektene – med to unntak – leverte seint i 2005 en oppsummerende artikkel med vekt på oppnådde resultater som ble offentliggjort på IMER-programmets hjemmesider. Denne formidlingen blir komplettert i løpet av april 2006. I tillegg kommer vanlig formidling og publisering i prosjektenes egen regi. Det er også finansiert en bokutgivelse fra et tidligere IMER-prosjekt i 2005.

2. Oppstart av nytt IMER-program 2005 – 2010

I mars vedtok Divisjonsstyret for store satsinger å etablere et nytt Program for internasjonal migrasjon og etniske relasjoner for perioden 2005 – 2010. Både forskningsmiljøene og sektordepartementet og andre brukere hadde uttrykt klare behov for et nytt program på feltet,

gitt de store kunnskapsutfordringene som den internasjonale migrasjonen skaper. På våren ble et bakgrunnsnotat med tentativ profil og innretning for det nye programmet lagt ut på hjemmesidene, og mange forskningsmiljøer og andre responderte på dette. I tillegg til dette ga det forrige programstyrets egen vurdering, kartlegginger av Forskningsrådets samlede innsats på forskningsfeltet og synspunkter fra dialogen med KRD viktige bidrag i forberedelsen av det nye programmet.

Programstyret ble oppnevnt 12. oktober, og består av fem personer, herav to utenlandske forskere og en representant fra KRD (nå AID). Programstyret startet umiddelbart med programplanen. Programstyret ser åpenhet og dialog som viktig i oppstartfasen, og man bestemte derfor tidlig å invitere forskningsmiljøene og andre til å respondere på et utkast til programplanen. I tillegg etablerte man ved årsskiftet en referansegruppe bestående av ulike brukere, som vil være en rådgivningsinstans for programstyret og en møteplass i seg selv. Programplanen forventes ferdigstilt i mars 2006, men arbeidsmarkedsintegrering, økonomiske, rettslige og sosiale sider ved innvandreres historie i det norske samfunnet, og transnasjonale forhold antas å bli prioriterte temaer. Innfallsvinkler med utgangspunkt i rettsvitenskap, kjønnsdimensjoner og begreper som sosial kapital og diskriminering vil stå sentralt. Det vil oppmuntres til utvikling av teori og metode. Programstyret ønsker å bruke mer ressurser på å få utarbeidet kunnskapsstatus og generelt styrke formidlingen på feltet.

Nøkkeltall, aktiviteter i 2005

Antall prosjekter: 7, inkl. et bokprosjekt fra tidligere program

Antall dr.grads.stipendiater: 2, herav 1 kvinne

Antall postdoktorstipendiater: 3, herav 2 kvinner

Prosjektene er fordelt på 6 forskjellige forskningsinstitusjoner, i tillegg til et forlag.

Administrasjon

Antall møter i programstyret i 2005: 2 (Gjelder nytt programstyre. Den gamle IMER-satsingen hadde ingen oppnevnte styringsorganer etter endt søknadsbehandling i 2002.)

Administrative kostnader i 2005: 196 000 kr

Resultater

Marginale idealer? Maskuline idealer og menns praksis

Mange hevder at etnisk identitet er et nødvendig og tilstrekkelig prisme for å analysere og forstå former for maskulinitet i migrantmiljøer. Forskning viser derimot at etnisitet er uløselig knyttet til det relasjonelle aspektet ved personer og gruppers selvidentifisering og -forståelse vis-à-vis andre kategorier av personer og grupper. I en analyse av etniske minoriteter vil følgelig forholdet til majoritetssamfunnet og andre minoritetsgrupper være sentralt. Selv om kjønn selvsagt er en viktig dimensjon i dette, foregår sentrale sider av det som konstituerer kjønnsformasjoner blant minoritetsgrupperinger på arenaer hvor majoritetsbefolkningen verken er viktige aktører eller definerer rammene for den sosiale samhandlingen; arenaer som heller ikke nødvendigvis er gjenstand for majoritetens interesserte eller kritiske blikk. Prosjektet ved NOVA har fokusert på et populærkulturelt uttrykk – cricket – som er dominert av menn med pakistansk bakgrunn. Kjønnsformasjonene innenfor dette feltet kan både

analyseres som en respons på og motstand mot majoritetssamfunnets kategorisering, diskriminering og stigmatisering, og ut fra den betydningen cricket har i utforming av maskulinitetsidealer som i liten grad finner gjenklang i majoritetssamfunnet. En forståelse av denne dobbeltheten er viktig for meningsfullt å kunne forstå kompleksiteten i minoritetsmaskuliniteter.

Det vises ellers til artikler fra IMER-prosjektene annetsteds på hjemmesidene.

Resultatindikatorer for 2005

Avlagte doktorgrader: 0

Vitenskapelig publisering: 19, herav 7 tidsskriftartikler, 4 bøker (herav 3 antologier) og 8 artikler i antologiene

Annen publisering/formidling: Ca 10 andre presentasjoner, muntlig eller skriftlig.

Samlet vurdering og utfordringer framover

Samlet vurdering av framdrift, måloppnåelse og nytte

Flere prosjekter i IMER-satsingen 2002 – 2004/05 har vært forsinket, men de fleste er likevel i havn ved inngangen til 2006. Antall faktiske og planlagte publikasjoner begynner å ta seg godt opp. Satsingen 2002 – 2004/05 hadde ikke definerte mål, så graden av måloppnåelse er vanskelig å anslå, men de enkelte prosjektene synes å innfri sine respektive mål. I liten grad har prosjektene rapportert om spesielt tilrettelagt formidling for visse målgrupper og annen såkalt brukerrettet formidling. Fra Forskningsrådets side har dette heller ikke vært på tale, gitt at prosjektene ikke har hatt noen programmessig apparat rundt seg, som kan initiere og tilrettelegge for slik formidling.

Etter at programstyret for det nye IMER-programmet 2005 – 2010 ble etablert i oktober, har framdriften i arbeidet med programplan o.a. vært god. Programplanen forventes å bli godkjent medio mars 2006, med påfølgende utlysning av nye forskningsmidler på feltet. Dessverre tok den programforberedende fasen forut for programstyrets oppnevning lang tid, slik at årets bevilgning til programmet stort sett har blitt stående ubrukt. Midlene overføres til 2006 og til de nye prosjektene og annen aktivitet som da etter hvert blir satt i gang. Det er store behov for midler til forskning og annen forskningsrelatert virksomhet, og programmet vil ut over i programperioden komme godt à jour i forhold til budsjettet.

Utfordringer framover

En hovedutfordring er å følge opp forventningene fra **Forskningsmeldingen**, hvor ”Migrasjon og integrering” er et av fire satsingsområder for forskning for offentlig sektor. Dette har samtidig gitt feltet ytterligere styrke i forskningspolitisk oppmerksomhet og prioritering. Helt sentralt i å imøtekomme Forskningsmeldingen er å få i gang ny aktivitet på IMER-området: Ny forskning, møteplasser og utarbeiding av kunnskapsstatuser. En milepæl i dette arbeidet er å få programplanen ferdigstilt og godkjent, slik at en hovedutlysning av forskningsmidler kan skje i god tid før søknadsfrist 8. juni 2006. Høsten vil dermed preges av søknadsbehandling og oppstart av nye forskningsprosjekter. I tillegg skal programstyret behandle søknader om midler til seminarserier og annen arrangementsstøtte våren 2006. Disse møteplassene forventes å komme i gang seinest i høstsemesteret. På programstyrets tidsplan står også møter med referansegruppa og andre brukere våren 2006, for ytterligere å forankre

programmet. Gitt fokuset på formidling og bruk av forskning i det nye programmet, vil programstyret også begynne arbeidet med programmets formidlingsplan.